

Agnieszka Wałęga

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
NT. „DZIAŁALNOŚĆ OFICYN WYDAWNICZYCH
NA RZECZ EDUKACJI, SZKOLNICTWA I OŚWIATY
W XIX I XX WIEKU”,
ŁÓDŹ, 15–16 X 2012 R.**

W dniach 15–16 października 2012 roku w Łodzi, pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz Towarzystwa Historii Edukacji, odbyła się konferencja naukowa na temat „Działalność oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku”. Jej organizatorem była Katedra Historii Wychowania i Pedeutologii Uniwersytetu Łódzkiego.

W konferencji wzięli udział reprezentanci wielu polskich ośrodków naukowych (Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Pomorskiej w Słupsku, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnobrzegu, Wszechnicy Świętokrzyskiej) oraz bibliotek (Biblioteki Uniwersytetu

Łódzkiego, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu).

Organizatorzy zaplanowali zarówno obrady plenarne, jak i prace w sekcjach. W tym drugim przypadku zastosowali chronologiczne kryterium doboru referatów, wyodrębniając funkcjonowanie oficyn w okresie zaborów (od XIX do początków XX wieku), w latach II Rzeczypospolitej oraz po zakończeniu II wojny światowej.

Tematyka wygłoszonych podczas konferencji referatów skupiała się wokół kilku zagadnień:

- ukazania ogólnego dorobku oficyn funkcjonujących w XIX i XX wieku w zakresie publikowania prac pedagogicznych;
- szczegółowych rozważań nad znaczeniem poszczególnych typów wydawnictw;
- przybliżenia postaci zasłużonych dla rozwoju polskich oficyn wydawniczych;
- prezentacji działalności wydawniczej różnorodnych organizacji i towarzystw oświatowych.

W ramach prezentacji pierwszego z wymienionych zagadnień przedstawiono efekty prac takich oficyn, jak: Friedleinów w Krakowie oraz Feitzingerów w Cieszynie, M. Arcta, Ludwika Fiszera, Wydawnictwa Karola Miarki, Wydawnictwa Literackiego czy Wydawnictwa Adam Marszałek. Omawiając znacznie poszczególnych typów publikacji poświęconych problemom edukacji, szkolnictwa i oświaty, autorzy referatów podjęli rozważania na temat czasopism, serii wydawniczych podręczników i literatury pamiątkarskiej. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się prasa – wśród omówionych tytułów znalazły się bowiem m.in. klasyczne czasopisma pedagogiczne, jak „Muzeum”, „Przegląd Pedagogiczny” czy „Sprawy Szkolne” i „Przewodnik Oświatowy” oraz wiele periodyków lokalnych (m.in. łódzkich), czy pism kierowanych do dzieci i młodzieży („Płomyk”, „Płomyczek”, „Nasz Przewodnik”, „Zorza. Dziennik młodemu wiekowi poświęcony”).

Równie wiele uwagi poświęcono XIX i XX-wiecznym seriom wydawniczym dla młodzieży (takim jak: „Biblioteka Klasyków Polskich”, „Wybór Pisarzy Polskich i Obcych dla Domu i Szkoły”, „Dobre Książki dla Młodzieży” czy „Zarys Przyrody” Romana Pacewicza) oraz tym upowszechniającym wiedzę wśród szerszych kręgów społeczeństwa

(„Książka dla Wszystkich”, „Biblioteczka Dzieł Społeczno-Ekonomicznych”).

Wśród rozważań o poszczególnych oficynach i ich dorobku nie mogło oczywiście zabraknąć informacji o założycielach oraz osobach zasłużonych dla rozwoju polskiego ruchu wydawniczego – m.in. o redaktorach poszczególnych serii i czasopism. W tym ostatnim kontekście zostali zaprezentowani współpracownicy „Płomyka” i „Płomyczka” oraz Roman Pacewicz i Henryk Szuman.

Na przestrzeni XIX i XX wieku działalność wydawniczą podejmowało także wiele organizacji i towarzystw, co również zostało zauważone przez uczestników konferencji. Poszczególni referenci przybliżyli prace podejmowane na tym polu przez reprezentantów ugrupowań politycznych (np. socjalnej demokracji w Galicji), poszczególnych szkół (Drukarni przyszkolnej Gimnazjum Wołyńskiego i Liceum Krzemienieckiego), organizacji skupiających nauczycieli (Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych, Związku Nauczycielstwa Polskiego), organów nadzorujących oświatę (Związku Inspektorów Szkolnych, Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego), towarzystw naukowych (Łódzkiego Towarzystwa Naukowego) czy działaczy polskiego ruchu spółdzielczego.

Uczestnicy konferencji niezwykle szeroko zaprezentowali zatem działalność oficyn wydawniczych XIX i XX wieku na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty.

Organizatorzy zapowiedzieli druk wygłoszonych referatów oraz organizację kolejnej konferencji poświęconej działalności oficyn wydawniczych na rzecz edukacji, szkolnictwa i oświaty w XIX i XX wieku w roku 2014.

